Memo

Aan	:	College van Burgemeester en Wethouders
Van	:	Eric Gussekloo
Datum	:	23 september 2025
Onderwerp	:	Septembercirculaire 2025
Zaaknummer	:	1377009

Inleiding
Op 16 september heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de septembercirculaire gepubliceerd. In de septembercirculaire staat informatie over de ontwikkeling van het gemeentefonds, gebaseerd op de miljardennota van het Rijk. In memo bespreken we de gevolgen voor Berkelland.

Accres
Het belangrijkste onderwerp in de septembercirculaire is de ontwikkeling van het accres. Ofwel: hoeveel geld komt in of gaat uit het gemeentefonds. Het accres bestaat uit loon-, prijs-, en volumeontwikkelingen. Voor 2026 zijn deze ontwikkelingen vastgezet. Voor 2025 heeft de ontwikkeling van de lonen en prijzen daarom geen effect. Wel neemt het gemeentefonds in 2025 toe doordat de gemeenten naar verwachting minder BTW claimen bij het BTW-compensatiefonds.

Volgens afspraak wordt het bedrag dat niet wordt geclaimd uit het BTW-compensatiefonds toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor Berkelland betekent dit een voordeel van € 1.000.000.

Voor 2026 en verder groeit het gemeentefonds minder hard dan in mei werd verwacht. Dit komt doordat het Centraal Plan Bureau (CPB) de ramingen voor loon- en prijsontwikkeling naar beneden heeft bijgesteld. Dit levert in 2026 een nadeel op van € 100.000 oplopend tot € 350.000 in 2029.

Volumeontwikkeling
Het gemeentefonds wordt in eerste instantie verdeeld op basis van het aantal van een maatstaf, bijvoorbeeld inwoners of leerlingen, vermenigvuldigd met een bedrag voor die maatstaf. Als dit voor alle gemeenten is berekend, blijft er nog een gedeelte over in het gemeentefonds. Dit wordt aan de gemeenten uitgekeerd door alle bedragen met een gelijke factor te verhogen. Daarmee is de hoogte van wat een gemeente krijgt voor een deel afhankelijk van de landelijke volume ontwikkeling. Voor 2025 en 2026 heeft de landelijke volumeontwikkeling geen effect. Vanaf 2027 heeft de landelijke volume ontwikkeling een negatief effect van ongeveer € 100.000.

Hoeveelheidsverschillen
Hoeveelheidsverschillen zijn verschillen in aantallen, maar ook wijzigingen in de bedragen per eenheid. In de septembercirculaire is voor een aantal maatstaven het bedrag per eenheid aangepast. Deze aanpassing vindt plaats om de verdeling van het gemeentefonds beter aan te laten sluiten bij de taken van de gemeente. De aanpassing van de bedragen per eenheid heeft voor Berkelland een positief effect van € 500.000 over alle jaren.

Taakmutaties
Tot slot vinden er nog mutaties in het gemeentefonds plaats op basis van de overdracht van taken van het Rijk naar gemeenten of het stoppen van taken voor gemeenten of compensatie. In de septembercirculaire gaat het voor 2025 om een bedrag van € 1.900.000, voor 2026 is het bedrag € 45.000 en in de jaren erna gaat het om ongeveer € 21.000.

In 2025 ontvangen € 1.700.000 als compensatie voor de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. De middelen worden door toegevoegd om te kunnen inzetten voor ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat dan om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams, met tevens aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak in het sociaal domein. Daarnaast ontvangen we € 140.000 voor de kosten in verband met de vervroegde Tweede Kamer verkiezingen en € 60.000 voor de Implementatie van de Participatiewet in balans.

In 2026 ontvangen we nog € 26.000 voor de implementatie van de Participatiewet in balans, daarna gaat dit bedrag naar € 2.000. Verder krijgen we vanaf 2026 € 19.000 voor integrale suïcidepreventie.

Conclusie
De septembercirculaire heeft dankzij de compensatie voor eerdere verliezen een groot effect op de begroting 2025. Voor de begroting 2026 en verder is het effect verwaarloosbaar. Het effect van een lagere omvang van het gemeentefonds wordt voor Berkelland volledig gecompenseerd de wijzigingen in de bedragen per eenheid. Voor 2026 is er sprake van een voordeel van € 400.000 in de jaren daarna loopt dit af naar een voordeel van € 100.000.

Hierbij zijn de taakmutaties buiten beschouwing gelaten omdat daar naar verwachting lasten tegenover.

Bezuinigigen
De septembercirculaire geeft geen aanleiding om de uitgestelde bezuinigingen weer naar voren te halen.

Effect op de begroting
De septembercirculaire heeft een beperkt effect op de begroting 2026.

Bedragen x € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Begroting 2026	1,9	1,0	-0,7	1,3
Septembercirculaire	0,4	0,3	0,2	0,1
Nieuw beeld	2,3	1,3	-0,5	1,4

We stellen voor om de uitkomsten van de septembercirculaire te verwerken in de perspectiefnota 2027 en bestuursrapportage 2026. Voor 2025 nemen we de effecten mee in slotwijziging.

Tabel: Ontwikkeling algemene uitkering

Bedragen x € 1 miljoen	2025	2026	2027	2028	2029
Accres	1,0	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4
Uitkeringsbasis			-0,1	-0,1	-0,1
Hoeveelheidsverschillen	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
Taakmutaties	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	3,4	0,4	0,3	0,1	0,1

Tabel: Taakmutaties

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Hervormingsagenda jeugd	1.700				
Implementatie Participatiewet in balans	60	26	2	2	2
Tweede Kamer verkiezingen	140				
Suïcidepreventie	19	19	19	19	19
Totaal	**1.919**	**45**	**21**	**21**	**21**